

เรื่อง ภาพรวมสังคมไทยไตรมาสสอง ปี 2569

การนำเสนอภาพรวมสังคมไทยไตรมาสสอง ปี 2569 พบความเคลื่อนไหวสำคัญ ได้แก่ สถานการณ์การทำงานมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น และการเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังลดลง ทั้งนี้ อัตราการว่างงาน หนี้ครัวเรือน (ไตรมาสหนึ่ง ปี 2569) การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยังคงมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคยังคงมีอยู่ นอกจากนี้ ยังมีการนำเสนอสถานการณ์ทางสังคมที่น่าสนใจ 3 เรื่อง ได้แก่ (1) Online Grooming: ความเสี่ยงที่ซ่อนอยู่ในโลกเสมือน (2) ละครแนวตั้ง : ความบันเทิงรูปแบบใหม่กับผลกระทบที่สังคมต้องจับตา และ (3) แร้งงานแพลตฟอร์ม : เมื่อการคุ้มครองต้องก้าวให้ทันการทำงานยุคดิจิทัล รวมทั้งนำเสนอบทความเรื่อง การรับมือกับการลงทุน Data Center ในต่างประเทศ

แรงงาน การจ้างงานปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้มีงานทำมี 41.5 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.1 จากไตรมาสสอง ปี 2568 จากการขยายตัวของการจ้างงานทั้งในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม โดยสาขาก่อสร้างขยายตัวสูงสุด อัตราการว่างงานรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.95 หรือมีผู้ว่างงาน 4.0 แสนคน นอกจากนี้ ผู้เสมือนว่างงานยังเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.0 และผู้ว่างงานระยะยาวเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.3 **ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ** คือ (1) การบังคับใช้กฎหมายกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2569 ซึ่งจะครอบคลุมสถานประกอบการเกือบ 1.1 แสนแห่ง และลูกจ้างราว 5.7 ล้านคน จึงควรเร่งสร้างการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์แก่ลูกจ้าง และพัฒนาระบบรองรับการดำเนินงาน (2) ความเสี่ยงต่อการจ้างงานในภาคเกษตรจากปรากฏการณ์เอลนีโญ หลายพื้นที่เริ่มประสบปัญหาภัยแล้งและคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อเนื้อไปจนถึงครึ่งแรกของปี 2570 อาจกระทบทั้งผลผลิต รายได้ และความต้องการแรงงานภาคเกษตร ทำให้บางส่วนต้องย้ายไปทำงานในภาคเศรษฐกิจอื่น และ (3) การลักลอบประกอบอาชีพสงวนของแรงงานข้ามชาติมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 พบแรงงานข้ามชาติทำงานผิดกฎหมาย 3,217 ราย เกือบ 1 ใน 3 เป็นการลักลอบประกอบอาชีพสงวน เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.3 จากปีก่อน จึงต้องเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายควบคู่กันไป

หนี้ครัวเรือนไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 มีมูลค่า 16.41 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 0.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่เศรษฐกิจไทยขยายตัวเร่งขึ้น ส่งผลให้สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 85.9 ขณะที่สินเชื่อส่วนบุคคลที่ค้างชำระเกิน 90 วันขึ้นไป (NPLs) จากข้อมูลเครดิตบูโร มีมูลค่า 1.25 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.20 ของสินเชื่อรวม ลดจากร้อยละ 9.59 ของไตรมาสที่ผ่านมา และลดลงในทุกประเภทสินเชื่อ ขณะที่ NPLs ในระบบธนาคารพาณิชย์มีมูลค่า 1.70 แสนล้านบาท หรือร้อยละ 3.25 ของสินเชื่อรวม อย่างไรก็ตาม สัดส่วนสินเชื่อค้างชำระระหว่าง 31-90 วัน (SMLs) ต่อสินเชื่อรวมยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง สะท้อนความเสี่ยงที่อาจพัฒนาเป็นหนี้เสียในระยะต่อไป ทั้งนี้ มีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง คือ (1) ความเสี่ยงจากการที่ผู้กู้ซื้อที่อยู่อาศัยมีบัญชีสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยมากกว่าหนึ่งบัญชี ในปี 2568 ผู้กู้สินเชื่อที่อยู่อาศัย 1 คน มีบัญชีสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเปิดใหม่เฉลี่ย 1.11-1.22 บัญชี แม้ไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 จะลดลงเป็น 1.08 บัญชี แต่ยังสะท้อนว่าผู้กู้บางส่วนอาจขอสินเชื่อเพื่อซื้อที่อยู่อาศัยหลายหน่วยในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน และเพิ่มความเสี่ยงต่อการผิดนัดชำระหนี้ในอนาคต จึงควรพัฒนาระบบรายงานข้อมูลเครดิตให้มีความถี่มากขึ้น และ (2) ลูกหนี้ที่เข้าร่วมมาตรการช่วยเหลือภาครัฐยังไม่สามารถกลับมาชำระหนี้ได้ รายงานของ SCB EIC พบว่า เพียงร้อยละ 15.0 ของลูกหนี้ที่เข้าร่วมมาตรการช่วยเหลือของภาครัฐ สามารถกลับมา

ชำระหนี้ได้ตามปกติ ขณะที่ร้อยละ 85.0 ยังคงมีปัญหาในการชำระหนี้ จึงควรปรับปรุงการฟื้นฟูลูกหนี้รายบุคคลตามความสามารถในการชำระหนี้ ดังเช่น เกาหลีใต้

การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังลดลงร้อยละ 45.8 โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่ยังเป็นกลุ่มโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ ขณะที่ปัญหาสุขภาพจิตลดลงเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ คือ (1) **ภาวะหยุดหายใจขณะนอนหลับจากการอุดกั้น (Obstructive Sleep Apnea: OSA)** ซึ่งหากไม่ได้รับการรักษาอาจเพิ่มความเสี่ยงต่อโรคร้ายแรงในระยะยาว จึงควรส่งเสริมให้ประชาชนสังเกตอาการของตนเองและคนใกล้ชิด และเข้ารับการตรวจเมื่อมีความเสี่ยง (2) **โรคไข้นพอกดับที่สัมพันธ์กับภาวะเมตาบอลิซึม** ควรเน้นการตรวจสุขภาพและคัดกรองอย่างสม่ำเสมอ และ (3) **ภาวะน้ำหนักเกินในเด็ก** ควรส่งเสริมให้เด็กกินอาหารที่มีประโยชน์ในปริมาณที่เหมาะสม สนับสนุนให้ชุมชนมีพื้นที่ปลอดภัยให้เด็กได้มีกิจกรรมทางกายอย่างเพียงพอ รวมถึงจัดให้มีการตรวจสุขภาพในโรงเรียน

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 โดยการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.9 ขณะที่การบริโภคบุหรี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.1 นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่ควรเฝ้าระวัง คือ (1) **ปัจจัยแวดล้อมที่เพิ่มโอกาสการสูบบุหรี่ยในเยาวชน** โดยเฉพาะการมีจุดจำหน่ายบุหรี่ยใกล้ที่พักราคาย ทำให้เข้าถึงได้ง่ายขึ้น และ (2) **การส่งเสริมการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านสื่อออนไลน์ที่เข้าข่ายผิดกฎหมาย** เช่น การจัดกิจกรรมท้าทายความสามารถแลกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จึงควรเพิ่มความเข้มงวดในการกำกับและบังคับใช้กฎหมาย ควบคู่กับการสร้างความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการ

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คดีอาญาเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.3 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อนจากการเพิ่มขึ้นของคดียาเสพติด คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน และคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ การรับแจ้งอุบัติเหตุทางถนน ผู้ประสบภัยสะสมรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.6 จากการเพิ่มขึ้นของผู้บาดเจ็บ ผู้เสียชีวิต และผู้ทุพพลภาพ ประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ได้แก่ (1) **เด็กยังคงเป็นกลุ่มเสี่ยงหลักของการถูกล่วงละเมิดทางเพศ** โดยในปี 2568 พบเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีถูกล่วงละเมิดทางเพศมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.4 ของผู้เสียหายทั้งหมด 908 ราย และ (2) **การสร้างคอนเทนต์ชีวิตรันทบนสื่อสังคมออนไลน์เพื่อแสวงหาผลประโยชน์** พบการสร้างเรื่องราวความเดือดร้อนหรือดราม่าครอบครัวยที่บิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อเรียกความสงสารและสร้างรายได้ โดยบางกรณีเชื่อมโยงกับเครือข่ายผลิตคอนเทนต์เชิงพาณิชย์ ซึ่งบั่นทอนความเชื่อมั่นของสังคม อีกทั้ง มีความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

การคุ้มครองผู้บริโภค การร้องเรียนของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น จากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 38.6 โดยเพิ่มขึ้นทั้งในด้านสินค้า บริการ และอสังหาริมทรัพย์ จาก สคบ. และกิจการโทรคมนาคม จากสำนักงาน กสทช. ที่ร้อยละ 39.7 และ 13.1 ตามลำดับ ทั้งนี้ มีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง คือ (1) **เนื้อสัตว์แปรรูปไม่ได้มาตรฐาน**จากการใช้ในเทรตหรือไนไตรต์เกินกำหนด และยังพบโรงงานไม่ได้ต่อใบอนุญาตและไม่ผ่านเกณฑ์สุขลักษณะ รวมถึงผลิตภัณฑ์ไม่มีเลข อย. หรือใช้เลขที่ถูกยกเลิกหรือปลอม (2) **ผลิตภัณฑ์โปรตีนสูงไม่ตรงตามฉลาก** บางส่วนมีโปรตีนต่ำกว่าที่ระบุ และบางส่วนมีน้ำตาลและไขมันสูงกว่าที่ระบุ จึงควรเพิ่มความเข้มงวดในการกำกับและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลบนฉลาก และ (3) **ภัยเงียบจากของเล่นสกุขซี่** พบสินค้าที่ไม่มีเครื่องหมายรับรองความปลอดภัยและปนเปื้อนสารเคมีอันตรายเกินมาตรฐาน รวมถึงสกุขซี่เลียนแบบอาหารหรือมีอุปกรณ์แหลมคมเสี่ยงต่อสุขภาพและการบาดเจ็บของเด็ก จึงควรเพิ่มความเข้มงวดในการกำกับโฆษณาและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และผู้บริโภคควรเลือกสินค้าที่มีฉลากภาษาไทย มีชื่อผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า และมีเครื่องหมาย มอก.

Online Grooming: ความเสี่ยงที่ซ่อนอยู่ในโลกเสมือน

การใช้สื่อออนไลน์ที่เพิ่มขึ้นของเด็กและเยาวชนได้เพิ่มช่องทางให้ผู้ไม่หวังดีเข้าถึงเด็กผ่านการล่อลวงออนไลน์ (Online Grooming) โดยเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจ ก่อนจะชักชวนให้ย้ายจากพื้นที่สาธารณะไปพูดคุยในช่องทางส่วนตัว เมื่อเด็กเริ่มแยกตัวจากคนรอบข้างและผู้กระทำผิดมีอำนาจควบคุมมากขึ้น บทสนทนาจะเปลี่ยนไปสู่เรื่องเพศ อาทิ ขอภาพหรือวิดีโอส่วนตัว ไปจนถึงนัดพบเพื่อล่อลวงละเมิดทางเพศที่น่ากังวลคือ แม้ว่าเด็กร้อยละ 58.0 ตระหนักว่าการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวแก่คนแปลกหน้าทางออนไลน์จะเสี่ยงมาก แต่ร้อยละ 47.0 กลับเคยเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว และร้อยละ 10.0 เคยนัดพบคนที่รู้จักครั้งแรกทางอินเทอร์เน็ต โดยกว่าครึ่งรู้สึกตื่นเต้นหรือมีความสุขจากการพบปะ

หลายประเทศจึงปรับแนวทางคุ้มครองเด็กจากการล่อลวงออนไลน์ จากเดิมที่เน้นให้เด็กและผู้ปกครองระมัดระวัง สู่การกำหนดให้แพลตฟอร์มร่วมรับผิดชอบ ผ่านการตรวจสอบอายุ ประเมินความเสี่ยง และออกแบบบริการให้ปลอดภัยสำหรับเด็ก เช่น ออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร และฝรั่งเศส พร้อมนำ AI และเทคโนโลยีดิจิทัล มาวิเคราะห์บทสนทนา ตรวจสอบ และสกัดกั้นพฤติกรรมเสี่ยง รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการสืบสวนและบังคับใช้กฎหมาย

สำหรับประเทศไทย ได้เริ่มมีการขับเคลื่อนมาตรการเพื่อยกระดับการคุ้มครองเด็ก อาทิ การนำหลัก Duty of Care มาใช้กำหนดหน้าที่แพลตฟอร์มในการป้องกันและลดความเสี่ยงต่อเด็กและเยาวชน และเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2568 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการร่างกฎหมายเพิ่มฐานความผิดเกี่ยวกับการกระทำต่อเด็กผ่านสื่อออนไลน์ 5 ประเภท ได้แก่ การล่อลวงเพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ การพูดคุยเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม การแบล็กเมลทางเพศ การติดตามคุกคาม และการกลั่นแกล้งรังแกออนไลน์ ขณะเดียวกัน ควรเสริมทักษะ Digital Literacy ให้เด็กสามารถรู้ทันกลวิธีของผู้กระทำผิด ประเมินความน่าเชื่อถือของบุคคล และรู้จักปฏิเสธหรือขอความช่วยเหลือเมื่อเผชิญความเสี่ยง

ละครแนวตั้ง : ความบันเทิงรูปแบบใหม่กับผลกระทบที่สังคมต้องจับตา

สมาร์ทโฟนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเสพสื่อของผู้คน จากการนั่งดูละครตามเวลาออกอากาศหรือรับชมซีรีส์ตอนละเกือบหนึ่งชั่วโมง มาเป็นการดูเนื้อหาสั้น ๆ ได้ทุกที่ทุกเวลา ส่งผลให้ “ละครแนวตั้ง” (Vertical Drama) ซึ่งออกแบบสำหรับหน้าจอมือถือและเน้นการเล่าเรื่องกระชับ ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น โดยไทยเป็นตลาดที่น่าจับตา จากจำนวนดาวน์โหลดแอปพลิเคชันสูงเป็นอันดับ 6 ของโลก และการใช้จ่ายผ่าน In-App Purchase สูงเป็นอันดับ 3 นอกประเทศจีน ประกอบกับไทยมีจุดแข็งด้านบุคลากรสื่อและบันเทิงที่มีประสิทธิภาพในระดับสากล และทุนทางวัฒนธรรม ทำให้ละครแนวตั้งสามารถสร้างโอกาสใหม่ได้ 3 ด้าน ได้แก่ (1) เปิดพื้นที่ให้ผู้ผลิตและบุคลากรรุ่นใหม่เข้าสู่อุตสาหกรรมและสร้างงาน (2) พัฒนาโมเดลธุรกิจใหม่ เช่น การซื้อเหรียญ การสมัครสมาชิก การโฆษณาบนแพลตฟอร์ม และการสอตแทรกสินค้า และ (3) เผยแพร่วัฒนธรรมไทยสู่ตลาดโลก โดยเฉพาะเนื้อหาที่สะท้อนความเป็นไทยและความสัมพันธ์ระหว่างเพศเดียวกัน ซึ่งไทยเป็นหนึ่งในผู้ผลิตรายสำคัญ และสามารถต่อยอดสู่ธุรกิจที่เกี่ยวข้องและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้

อย่างไรก็ตาม โอกาสเหล่านี้มาพร้อมกับความท้าทายสำคัญ ได้แก่ (1) **สูตรสำเร็จของเนื้อหา**ที่เน้นความเข้มข้นและกระตุ้นอารมณ์ หากผลิตซ้ำต่อเนื่องอาจลดความหลากหลาย ส่งผลต่อมุมมองเรื่องความถูกผิดและการแก้ปัญหา โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน (2) **การรับชมของกลุ่มเปราะบาง** การรับชมผ่านมือถือลำพังอาจลดโอกาสในการแลกเปลี่ยนมุมมอง และเพิ่มความเสี่ยงต่อการรับโฆษณาแฝง เนื้อหาชวนเชื่อ หรือข้อมูลหลอกลวง และ (3) **การหลอกลวงออนไลน์** โดยมีฉ้อฉลสร้างโฆษณาหรือลิงก์ปลอม หลอกให้เปิดเผยข้อมูลหรือดาวน์โหลดแอปพลิเคชันที่มีมัลแวร์ เพื่อนำไปสู่การสวมรอยทำธุรกรรมและขโมยเงินจากบัญชี

หลายประเทศได้มีแนวทางการกำกับดูแลที่ต่างกัน จีน กำหนดให้ละครต้องได้รับอนุญาตก่อนเผยแพร่ ขณะที่ *สหรัฐอเมริกา* เน้นป้องกันการเรียกเก็บเงินจากการซื้อเหรียญและการสมัครสมาชิกโดยไม่ตั้งใจ สำหรับประเทศไทย ควรเน้นการกำกับเฉพาะประเด็นที่กระทบสิทธิและความปลอดภัย เช่น การล่วงละเมิดเด็กและการหลอกลวง โดยไม่ควบคุมเนื้อหาอย่างเข้มงวดจนกระทบความคิดสร้างสรรค์ ควบคู่กับการส่งเสริม Media Literacy ให้ผู้ชมรู้เท่าทันเนื้อหา โฆษณาแฝง และการหลอกลวงออนไลน์ รวมถึงสนับสนุนพื้นที่ให้ผู้ชมได้พูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อเปิดมุมมองที่หลากหลายและตระหนักถึงอิทธิพลของสื่อต่อความคิดและพฤติกรรมของตนเอง

แรงงานแพลตฟอร์ม : เมื่อการคุ้มครองต้องก้าวให้ทันการจ้างงานยุคดิจิทัล

ธุรกิจแพลตฟอร์มได้กลายเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจดิจิทัล และเปิดโอกาสให้คนจำนวนมากเข้าสู่การทำงานที่ยืดหยุ่น โดยคาดว่ามูลค่าธุรกิจบริการดิจิทัลในไทยจะเพิ่มจาก 3.1 แสนล้านบาท ในปี 2566 เป็น 5.2 แสนล้านบาท ในปี 2570 และในปี 2568 รองรับแรงงานเกือบ 4.6 แสนคน อย่างไรก็ตาม ความยืดหยุ่นนี้มาพร้อมกับช่องว่างด้านการคุ้มครอง เนื่องจากแรงงานไม่มีสถานะเป็นลูกจ้าง ทำให้ต้องเผชิญ (1) รายได้และสวัสดิการที่ไม่มั่นคง จากค่าตอบแทนที่ไม่แน่นอนและต้นทุนที่ต้องแบกรับเอง (2) ความเสี่ยงด้านสุขภาพและความปลอดภัย จากแรงกดดันให้ทำงานวันละ 10-12 ชั่วโมง และ (3) อำนาจต่อรองที่จำกัด โดยแพลตฟอร์มสามารถกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการทำงานได้ฝ่ายเดียว ขณะที่หลักเกณฑ์การจัดสรรงาน การประเมินผล และการระงับบัญชีผ่านระบบอัลกอริทึมยังไม่ชัดเจน อีกทั้ง ระบบให้คะแนนจากลูกค้ามีผลต่อโอกาสได้รับงาน แต่ช่องทางร้องเรียนหรืออุทธรณ์ยังเข้าถึงได้ยากและใช้เวลานาน

ทั้งนี้ ภาครัฐได้เริ่มพัฒนากลไกคุ้มครอง เช่น การผลักดันร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมและคุ้มครองผู้ประกอบการอาชีพอิสระ พ.ศ. และการจัดตั้งคณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางกำหนดค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ขั้นต่ำสำหรับผู้ทำงานบนแพลตฟอร์ม บทเรียนจากต่างประเทศมีแนวทางคุ้มครองแรงงานแพลตฟอร์ม 2 รูปแบบ ได้แก่ (1) ใช้กฎหมายแรงงานเดิม โดยให้ศาลพิจารณาจากสภาพการทำงานจริง เช่น *สหราชอาณาจักร* ที่รับรองคนขับ Uber เป็นผู้ปฏิบัติงาน (Worker) จึงได้รับสิทธิพื้นฐาน แม้สัญญาระบุว่า เป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ และ (2) ออกกฎหมายเฉพาะสำหรับแรงงานแพลตฟอร์ม โดยไม่จำเป็นต้องกำหนดสถานะเป็นลูกจ้าง แต่สามารถกำหนดสิทธิและความคุ้มครองเฉพาะด้านให้เหมาะกับลักษณะงาน ขณะที่ในระดับสากล ILO รับรองอนุสัญญาว่าด้วย “งานที่มีคุณค่าในระบบเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม” ในปี 2569 โดยเน้นการพิจารณาสถานะการทำงานจากสภาพการทำงานจริง และคุ้มครองสิทธิด้านค่าตอบแทน ความปลอดภัย ประกันสังคม การรวมตัวและเจรจาต่อรอง รวมถึงความโปร่งใสในการบริหารงานผ่านระบบอัลกอริทึม ซึ่งประเทศไทยควรนำแนวทางดังกล่าวมาปรับใช้ โดยเร่งทบทวนและผลักดันร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมและคุ้มครองผู้ประกอบการอาชีพอิสระ กำหนดหน้าที่ของแพลตฟอร์มด้านความโปร่งใส ตลอดจนส่งเสริมการรวมตัวของแรงงานเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง และร่วมกำหนดมาตรการคุ้มครองที่เหมาะสม

การรับมือกับการลงทุน Data Center ในต่างประเทศ

Data Center เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญที่ทำให้บริการดิจิทัลในชีวิตประจำวันสามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง และเริ่มมีบทบาทมากขึ้นในฐานะปัจจัยดึงดูดการลงทุน ใน *สหรัฐอเมริกา* การขยายตัวของ Data Center สัมพันธ์กับการจ้างงาน ค่าจ้าง และจำนวนสถานประกอบการที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5 ร้อยละ 5.0 และร้อยละ 4.7 ตามลำดับ ขณะที่อัตราการว่างงานลดลง และกรณีของ Loudoun County รัฐเวอร์จิเนีย สะท้อนว่า Data Center สามารถกลายเป็นแหล่งรายได้สำคัญที่ช่วยพัฒนาชุมชนได้

อย่างไรก็ดี การลงทุนดังกล่าวมาพร้อมโจทย์สำคัญ ได้แก่ (1) การใช้ทรัพยากรและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ไรอร์แลนด์ Data Center ใช้ไฟฟ้าร้อยละ 21 ของทั้งประเทศ ในปี 2566 และ สหรัฐอเมริกา มีข้อกังวลด้านมลพิษจากการติดตั้งกังหันก๊าซเพื่อผลิตไฟฟ้าให้ Data Center ของ xAI ในรัฐ Mississippi (2) ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในประเทศอาจมีจำกัด โดยการจ้างงานส่วนใหญ่เกิดขึ้นในช่วงก่อสร้าง ขณะที่เทคโนโลยีและการดำเนินงานหลักยังอยู่ภายใต้การควบคุมของบริษัทต่างชาติ ดังเช่น สวีเดน กรณี Meta ในเมือง Luleå และ (3) การกำกับดูแลให้การลงทุนเติบโตอย่างยั่งยืนและสร้างประโยชน์ในประเทศ หลายประเทศได้เริ่มกำหนดมาตรการ อาทิ สหภาพยุโรป กำหนดให้ Data Center รายงานการใช้พลังงาน และน้ำ สิงคโปร์ จัดทำ Green Data Centre Roadmap โดยกำหนดให้โครงการใช้พลังงานสะอาดอย่างน้อย ร้อยละ 50 พร้อมแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ต่อเศรษฐกิจในประเทศ และ มาเลเซีย รัฐสลังงอร์กำหนดให้ Data Center แห่งใหม่ ต้องใช้สินค้าและบริการภายในประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 30

ทั้งนี้ การส่งเสริมการลงทุนด้าน Data Center ของไทยมีปัจจัยที่ควรคำนึงถึง เช่น (1) **การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการไทย** เนื่องจากไทยยังต้องพึ่งพาการนำเข้าอุปกรณ์สารสนเทศสำคัญ เช่น ชิปประมวลผล ขณะที่ผู้ประกอบการไทยที่ได้รับประโยชน์ส่วนใหญ่อยู่ในงานก่อสร้าง การพัฒนาที่ดิน และสาธารณูปโภค และ (2) **กติกากำกับดูแล Data Center** เนื่องจากไทยยังไม่มีหน่วยงานหลักที่ดูแลโครงการในภาพรวม และ ขาดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงกฎหมายที่ครอบคลุมลักษณะเฉพาะของ Data Center แม้ภาครัฐจะเริ่มวางกลไกรองรับการลงทุน Data Center โดยจัดตั้งคณะกรรมการจัดการพลังงานเพื่อรองรับการลงทุนและ กลั่นกรองโครงการดาต้าเซ็นเตอร์ และดำเนินโครงการนำร่องการซื้อขายไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนในรูปแบบ การทำสัญญาซื้อขายพลังงานไฟฟ้าได้โดยตรง (Direct Power Purchase Agreement) แต่รายละเอียดของ หลักเกณฑ์ วิธีการประเมิน และกลไกการบังคับใช้ ยังอยู่ระหว่างการพัฒนา

ดังนั้น เพื่อให้การขยายตัวของ Data Center สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศ ไทยควร (1) **เร่งพัฒนาระบบกำกับดูแล Data Center** โดยจัดให้มีหน่วยงานหลักประสานงานและติดตามโครงการ รวมทั้งนำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) มาใช้ ควบคู่กับการปรับปรุงกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของ Data Center (2) **สร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการไทยเข้าสู่ห่วงโซ่มูลค่าของ Data Center** กำหนดสัดส่วนการใช้สินค้า บริการ และแรงงานภายในประเทศ สนับสนุนการจับคู่ธุรกิจ ตลอดจนยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ และ พัฒนาทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรม (3) **เปิดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม** ในการวางแผนและพิจารณาโครงการ พร้อมกำหนดกลไกติดตามผลกระทบและมาตรการเยียวยา และ (4) **ส่งเสริมการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ** สนับสนุนให้ผู้ประกอบการเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงาน หมุนเวียน และนำเทคโนโลยีที่ช่วยลดการใช้ไฟฟ้าและน้ำมาใช้ รวมทั้งกำหนดเป้าหมายการใช้พลังงานและน้ำ ที่ชัดเจน

ตัวชี้วัดภาวะสังคม

องค์ประกอบหลัก	2567	2568	2567				2568				2569	
	ทั้งปี	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
1. การมีงานทำ ^{1/}												
กำลังแรงงาน (พันคน)	40,356.6	40,130.82	40,226.4	40,178.1	40,484.1	40,537.7	40,085.09	40,114.4	40,196.3	40,127.5	41,912.3	42,160.1
% YOY	-0.22	-0.56	-0.14	-0.31	-0.12	-0.34	-0.35	-0.16	-0.71	-1.01	4.56	5.10
การมีงานทำ (พันคน)	39,806.4	39,624.6	39,579.0	39,500.7	40,039.5	40,106.2	39,383.3	39,510.0	39,852.1	39,752.8	41,194.5	41,510.7
% YOY	-0.26	-0.46	-0.13	-0.45	-0.13	-0.36	-0.49	0.02	-0.47	-0.88	4.60	5.06
ผู้ว่างงาน (พันคน)	402.2	327.8	407.7	429.1	413.9	358.2	357.7	365.5	307.5	280.5	393.1	400.9
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	1.00	0.81	1.01	1.07	1.02	0.88	0.88	0.91	0.76	0.70	0.94	0.95
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน)	192.3	155.4	191.5	162.4	191.9	223.6	176.3	155.9	142.6	146.6	185.9	185.7
2. หนี้ครัวเรือน ^{2/}												
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	16.43	16.44	16.37	16.36	16.36	16.43	16.31	16.31	16.33	16.44	16.41	N/A
% YOY	0.21	0.04	2.40	1.55	0.82	0.21	-0.35	-0.31	-0.19	0.04	0.50	N/A
สัดส่วนต่อ GDP (ร้อยละ)	87.9	86.7	90.4	89.4	88.5	87.9	86.7	86.3	86.4	86.7	85.9	N/A
NPL ^{3/} (ล้านล้านบาท)	1.22	1.31	1.09	1.16	1.20	1.22	1.19	1.24	1.29	1.31	1.25	N/A
% YOY	16.4	7.6	14.9	12.2	14.1	16.4	8.7	6.9	7.6	7.6	5.2	N/A
สัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)	8.94	9.59	8.01	8.48	8.78	8.94	8.78	9.11	9.45	9.59	9.20	N/A
3. สุขภาพและการเจ็บป่วย												
3.1 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง (ราย) ^{4/}												
หัด	1,868	1,137	543	136	504	685	389	352	212	184	153	123
ไข้กาฬหลังแอ่น	11	21	2	2	3	4	2	0	6	13	6	6
ไข้สมองอักเสบ	967	1,572	316	216	242	193	312	435	413	412	369	399
อหิวาตกโรค	4	7	2	0	0	2	1	0	4	2	3	7
มือ เท้า และปาก	89,794	112,474	15,957	7,847	49,610	16,380	10,684	13,004	68,510	20,276	8,534	9,626
บิด	1,823	2,072	485	373	533	432	506	598	556	412	456	488
ปอดอักเสบ	398,201	459,138	96,395	75,975	115,246	110,585	138,418	97,040	103,517	120,163	97,084	77,596
ฉีหนู	4,187	5,115	767	732	1,348	1,340	782	955	1,287	2,091	855	1,026
ไข้เลือดออก	103,601	57,653	24,131	17,702	42,328	19,440	7,236	15,036	24,918	10,463	4,635	7,147
ไข้หวัดใหญ่	650,931	1,174,455	121,074	99,895	220,228	209,734	267,952	130,683	217,452	558,368	159,855	43,448
พิษสุนัขบ้า	3	7	0	1	2	0	4	2	1	0	2	3
3.2 อัตราตายด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สำคัญต่อประชากร 100,000 คน ^{5/}												
ความดันโลหิตสูง	13.2	N/A	ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นรายไตรมาส									
หัวใจขาดเลือด	33.3	N/A										
หลอดเลือดสมอง	59.5	N/A										
เบาหวาน	21.2	N/A										
มะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด	133.2	N/A										
4. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ^{6/}												
คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ (คดี)	19,233	19,345	4,553	4,471	5,237	4,972	5,102	4,906	4,903	4,434	4,836	5,151
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (คดี)	70,595	78,238	15,491	15,515	20,776	18,813	19,894	18,523	21,501	18,320	17,157	20,102
คดียาเสพติด (คดี)	357,096	418,558	81,203	84,142	95,511	96,240	92,638	97,783	112,279	115,858	118,161	118,140
การรับแจ้งผู้ประสบภัยสะสมรวม ^{7/} (ราย)	869,232	874,026	224,121	203,848	212,637	228,626	225,919	204,797	215,580	227,730	235,726	220,333
ผู้เสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุจราจรทางบก (ราย)	14,173	12,428	3,748	3,450	3,131	3,844	3,408	3,080	2,716	3,224	3,488	3,133
5. การคุ้มครองผู้บริโภค												
5.1 จำนวนเรื่องร้องเรียน ^{8/} (ราย)												
กรณีโฆษณา	2,594	2,748	807	397	742	648	788	674	530	756	697	489
กรณีฉลาก	2,860	3,288	584	533	886	857	911	850	664	863	788	874
กรณีสัญญา	2,172	2,542	467	420	686	599	625	666	469	782	560	501
กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	2,793	4,293	609	600	711	873	1,418	744	1,258	873	1,247	1,669
กรณีอื่น ๆ	14,989	22,834	3,319	3,567	3,869	4,234	4,310	5,603	6,315	6,606	6,094	8,394
5.2 จำนวนเรื่องร้องเรียนผ่าน กสทช. ^{9/} (ราย)	1,460	1,540	414	340	311	395	394	367	449	330	425	415

ที่มา: ^{1/} รายงานผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
^{2/} ธนาคารแห่งประเทศไทย
^{3/} บริษัท ข้อมูลเครดิตบูโรแห่งชาติ จำกัด
^{4/} สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
^{5/} สถิติสาธารณสุข กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และเว็บไซต์ของ สสส.
^{6/} ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
^{7/} รายงานสถิติการใช้สิทธิ พ.ร.บ. คุ้มครองผู้บริโภคจากกรณ ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (ThaiRSC)
^{8/} สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานนายกรัฐมนตรี
^{9/} สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)